

9. Eigentijds zwemonderwijs is je als een vis in het water voelen

De snelheid van leren wordt een steeds belangrijker criterium bij zwemonderwijs. Oplossingen voor het sneller leren werden tot nu meestal gezocht in leerlijnen, hulpmiddelen, aantal lessen en duur van de lesmomenten. Bij eigentijds zwemonderwijs wordt steeds meer naar het individuele kind gekeken. Hoofddoel van de zwemles zou moeten zijn dat een kind blij naar de zwemles komt en nog vrolijker weggaat, omdat wéér iets gelukt is. Lukken is ook: het geprobeerd hebben en het ging weer iets beter, al was het nog niet helemaal goed.

Voor de pedagogische aspecten om sneller te leren zwemmen was tot nu toe nog niet zo heel veel aandacht. Echter betrokkenheid bij het kind en het welbevinden van het kind, heeft een grote, positieve invloed op het leerproces. Het leren zwemmen moet plaatsvinden in een veilige setting. Concreet houdt dit in dat de zwemonderwijzer altijd in de nabijheid van de kinderen is. Het betekent voor het instructiebad dat de zwemonderwijzer bijna de gehele les in het water is. Maar het betekent ook dat je de kinderen niet steeds lengtebanen laat zwemmen, want daarmee verbreek je voor een aardig tijdje het contact met de kinderen. Ze zijn dan veel te lang buiten jouw bereik, buiten jouw coachingsinvloed.

Kinderen leren zwemmen door het opdoen van bewegingservaring in de juiste volgorde en op het juiste moment: klittenband. Het moderne zwemonderwijs baseert zich op dit klittenbandeffect. Iedere nieuwe ervaring plak je op een bestaande ervaring. Dus besteed veel tijd aan het opdoen van “doelgerichte leerervaringen”. Welke doelgerichte leerervaringen dit zijn, kan je lezen in je leerlingvolgsysteem. Dus een paar stappen overslaan, omdat het dan sneller lijkt te gaan, geeft juist vertraging in de opleidingsweg. In het instructiebad kurken om doen omdat een kind dan alvast met de techniek kan beginnen, is de boel neppen. Een kind moet actief leren drijven en niet passief drijvende gehouden worden.

Ieder zwembad of zwemschool zou zijn visie op leren zwemmen moeten vastleggen in een Werkplan zwemlessen. Hierin staat beschreven in welke volgorde de stof wordt aangeboden en waarom voor deze volgorde gekozen is. Tevens zou hier in moeten staan hoe de didactische en pedagogische aspecten vorm krijgen. Dit wordt nu veelal

overgelaten aan de lesgevers zelf. Het verdient aanbeveling om hier intensief met elkaar over van gedachten te wisselen en te kijken of je kunt komen tot “ meer dezelfde uitgangspunten binnen het team”.

Vraag je met elkaar eens af:

Hoe kijken wij naar een kind? Hoe willen wij dat met de kinderen wordt omgegaan? Welk gedrag vinden wij acceptabel van elkaar naar de kinderen toe en wat mag ik zelf zeggen tegen een kind? En ja natuurlijk ook wat accepteren wij van een kind.

Dat het bij het kind om de totale beleving van de onderwijsleersituatie gaat, is vrij nieuw binnen het zwemonderwijs. De focus van de lesgever lag voorheen vooral op de motorische ontwikkeling van het kind en de techniek die aangeleerd moest worden. De oefenstof was voor bijna alle kinderen gelijk.

De tendens is om meer aandacht te besteden aan de beleving van het kind bij het leren zwemmen. Motorisch leren hangt nauw samen met hoe een kind zich voelt. Een kind dat zich rot voelt, bang is, zich niet op zijn gemak voelt, kan nauwelijks moeilijke stappen maken. Het maken van moeilijke stappen is noodzakelijk om te leren zwemmen. Angst en je niet op je gemak voelen, kunnen het leerproces in grote mate vertragen.

Bij zwemonderwijs is de rol van de zwemonderwijzer bepalend. Hij zorgt er voor dat het kind zich goed en veilig voelt, maar vooral gewaardeerd voelt. Je de moeite waard voelen, zelfs als je iets nog niet beheerst! Dat is heel erg fijn als je iets moeilijks moet leren. Zodra je denkt dat het misschien zou kunnen lukken en de meester al blij is als je het probeert, dan ga je het zeker proberen!

Belangrijkste voorwaarde voor eigentijds zwemonderwijs is dat kinderen op hun eigen niveau kunnen werken. Bied afwisselend oefenstof aan die net boven of op het niveau van het kind ligt, met veel variatie aan opdrachten en uitvoeringswijzen.

Zorg dat een kind niet gefrustreerd raakt. Iedere les moeten alle kinderen in de zwemles succeservaringen hebben en met een goed gevoel naar huis gaan.

Ook de lesgever moet zich goed, veilig en gewaardeerd voelen door kinderen, collega's en leidinggevenden. Dat is heel prettig, want dan krijgt hij zelfvertrouwen, ontwikkelt zich en maakt stappen om eigentijds zwemonderwijs te kunnen geven.

Denk overigens niet dat jij helemaal moet veranderen als zwemonderwijzer of dat je het allemaal niet goed doet. Zo makkelijk kom je er niet van af.....

Bij eigentijds zwemonderwijs is vooral de benadering van het kind veranderd.

Er moet klimaat in de zwemles zijn waar ieder kind zich thuis voelt. Dit kun je herkennen als kinderen spontaan en ontspannen zijn, plezier met elkaar hebben en zich letterlijk als een vis in het water voelen. Ongeacht op welk niveau zij zwemmen.